

РЕЗЮМЕ

от доц. д-р Цветан Недков за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” по 8.4 Театрално и филмово изкуство /Кинознание, киноизкуство и телевизия (Филмово и телевизионно операторство)/, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ бр. 56 от 24 юли 2015 год.

Представям на научното жури една теоретична разработка – монографията „Генезис на визуалния обемен образ“ и четири филма: епизод от сериала „На границата“, игр., реж. Станимир Трифонов; „Дългият път към дома“, док., реж. Боряна Пунчева; „Цветовите на гласа“, док., реж. Росен Елезов; „Оркестърът на София“, док., реж. Росен Елезов.

Монографичният ми труд е писан в продължение на няколко години, като се основава на продължителна разработка по темата за психофизиологическото възприятие на образите и тяхната репродукция. Основната цел беше да се създаде учебна литература, която да разкрива как илюзията за образ става представа, като даде на студентите възможност да се запознаят с начина, по който се променя реалната природа на образа и той се превръща в субективна регистрация и интерпретация, а не в пълноценно оценяване и възприемане на реалността.

Става въпрос за подробно паралелно изучаване на строежа и функционирането на зрителната система и мозъка и аналогичния начин на работа на снимачната техника и системите за запаметяване и съхраняване на илюзорния зрителен образ. В този случай обаче тя се разглежда като реплика на биологична структура, изграждана по еволюционен път, като акцентът пада върху възможността за усъвършенстване и приближаване на технологичната структура до функциите и способностите на мозъка. По този начин съм се опитал да дам на студентите помагало, с което да изградят умения да внушават на подсъзнателно ниво идеите на киноразказа и да водят зрителските емоции в подчинение на драматургията, независимо от несъвършенството на снимачната и прожекционна техника, като използват познанията си за функциониране на мозъка.

От друга страна, това ще доведе и до възможност да се изградят допълнителни художествени внушения чрез използване на субективните възприятия, което е творческа задача от висок клас, невъзможна за осъществяване, без да се познава неврофизиологията на нервната система като цяло, на зрителния път, на психологията на възприятие.

Представените филми са една малка извадка от творчеството ми през последните години, еkleктична подборка от различни по жанр и характер произведения.

В епизода от игралния сериал „На границата“ с реж. Станимир Трифонов задачата, която лично аз съм си поставил, е да търся красивото във визията, без да жертвам истинността за сметка на ефекта. Творческият ми подход включва

драматургично единство между операторски, режисьорски и монтажни решения и винаги съм смятал, че важна роля за постигане на този синкретизъм се пада на визията.

В сериала „На границата“ творческата задача беше да се пресъздадат две епохи, като се запази единството на визуалните образи и същевременно се придаде достоверност на историческата действителност. Зрителят не познава визуално времето на Първата световна война, не е свидетел на онази епоха и доверието му може да бъде спечелено само с изключителен професионализъм и усет за драматургичното и визуалното единство. За този филм бях номиниран от Българската филмова академия през 2014 г. за най-добър оператор на игрално кино.

Филмът, за който бях награден с годишната награда на Българската филмова академия за 2014 г. за операторско майсторство в документален филм е сниман с режисьорката Боряна Пунчева. „Дългият път към дома“ е дълбоко емоционален филм, който разглежда един много сериозен проблем в България – изоставените деца.

Това е филм за индивидуалното пътуване към корените и преоткриване на загубената част от себе си, тази, която е обвързана с дома. Смятам, че за тези неща разказът трябва да е интимен. Опитвах се да вляза в душите им, да се стремя да предвидя емоциите им, дори да ги предизвикам чрез детайлите, внимателното вглеждане в жестовите. Интересуваше ме субективната реалност, която в случая е носител на силен емоционален заряд .

„Оркестърът на София“ с реж. Росен Елезов е особена форма на документално-музикално-историческо кино, в което са съчетани разнотилни елементи.

В документалното кино ролята на оператора е да превърне обикновената регистрация на факти в изкуство, като същевременно запази истинността на случващото се.

В „Оркестърът на София“ имах свободата и късмета да снимам герои, които бяха изключително естествени и спонтанни. Всеки опит за режисиране на събитията би довел до разрушаване на екранната драматургия. Това направи задачата ми особено важна – да предвиждам развитието и движението на героите и събитията, да бъда една идея пред тях, като същевременно изоставя ролята на безпристрастен регистратор. Музиката трябва да бъде подпомогната от визията в подобен тип документално кино, внушението, емоцията от музикалното произведение трябва бъде и визуално пресъздадена дори в почти репортажния стил на снимане.

До известна степен това е характерно и за документалния портрет на изключителната българска певица Йълдъз Ибрахимова - „Цветовите на гласа“, отново съвместна работа с режисьора Росен Елезов.

Когато задачата е портрет на изключителен творец, операторът трябва да стане едно цяло с героя си, да открие дълбините на същността му и същевременно присъствието му трябва да е незабележимо, ненаатрапчиво. В този документален филм най-важна беше деликатността при формирането на

образа. Опитвах се да създам изкуствена синестезия, като избирах цветови и светлинни решения, които да визуализират нюансите на гласа ѝ.

Пресъздаването на Йълдъз Ибрахимова трябваше да бъде многопластово, а основна роля за това имаше драматургичното единство на режисьорските и операторски визуални решения, като и двете трябваше да бъдат в пълен синхрон.

Преподавателската ми дейност е от 2002 година. Преподавам на студенти основи на операторското майсторство и екранната пластика, като се опитвам да им дам не просто знания, а любов към професията, да открия таланта им и да го стимулирам, включително и с личен ангажимент по промотирането и ангажирането им. И до днес поддържам връзки с мои бивши студенти от ЮЗУ „Неофит Рилски“, НАТФИЗ и НБУ, които търсят професионални съвети и се опират на опита ми. Работя с тях не като дистанциран преподавател, а като учител и ментор, чийто ангажимент продължава дълго след като те напуснат студентските аудитории. Но оценка на цялата ми творческа и преподавателска работа могат да дадат само моите колеги – преподаватели и студенти.

04.11.2015 г.

Подпис: